

De Kast: anoniem naast Syb

De Kast is er weer. Dat is al een paar jaar zo, maar nu hebben ze ook een nieuwe cd: 'Welkom thuis', vanavond gepresenteerd op de 'heilige grond' van het Abe Lenstra-stadion in Heerenveen. De Kast is meer dan de begeleidingsband van Syb van der Ploeg, ook al worden Kees Bode, Peter van der Ploeg, Sytse Broersma en Nico Outhuijse zelden herkend. Reden genoeg voor Een interview met De Kast, maar dan eens zonder Syb.

We zitten genoeglijk aan de keukentafel van de SyCo-studio, in een onopvallend Leeuwarder pand. Drummer Nico Outhuijse runt die studio samen met Syb, hij woont er zelf boven. Hier is ook die nieuwe cd opgenomen. En wat was dat ontspannen werken. „Wy ha hjir hiel wat oerkes trochbrocht”, zegt gitarist Peter van der Ploeg. Bassist Sytse Broersma: „Kinst de tiid nimme, sûnder dat it in protte jild kostet. Eksperimintearje, in nûmer hiel oars opsette: dat dochst net yn in djoere studio. En wy wenje allegear yn de buert.”

Dat was vroeger wel anders, toen men opnam in de studio van Henk Temming (van Het Goede Doel) of in de beroemde Wisseloord-studio in Hilversum. Dan was de band zo een maand van huis. „Allemaal in een hotel, in ons eigen appartement”, zegt Nico. „Daar hadden de platenmaatschappijen toen nog budgetten voor. Er is wat geld over de balk gesmeten.”

Dat is allang niet meer zo. In de goede oude tijd, zo eind jaren negentig in het geval van De Kast, was een budget van 120.000 gulden voor een album heel normaal. Tegenwoordig moet het maar voor €15.000 euro kunnen. „Doe hiene se ek in folle heger break-even-point”, zegt Sytse. „Wiene se pas mei 50.000 ferkochte cd's út de kosten. Mar oan djoere reklamespots of fideoklips op TMF hast net folle mear. Kinst better wat op YouTube sette.”

In totaal zijn er zeker een miljoen cd's van De Kast in Nederland verspreid. De gouden en platina cd's aan de muren spreken boekdelen over het succes van weleer. Die tijd komt niet meer terug, en is dat erg? De Kast is weer vrolijk opnieuw begonnen. De druk is lang zo groot niet als destijds, toen er ook nog verscheidene personeelsleden van het Kast-succes mee moesten eten.

PROJECTEN

Sterker nog, de mannen hebben er vandaag de dag stuk voor stuk hun bezigheden naast. Over Nico hadden we het al, Syb heeft allerlei projecten en de anderen geven allemaal les in hun eigen studio. „Ook daarom hebben we er nu veel meer plezier in”, zegt Nico. „En we doen het allemaal zelf.” Sytse: „Sa diene wy it yn it begjin ek. Der is wol in sirkel rûn.”

Wat maakt een band tot een band? Er is een zekere chemie aan het werk als ze samenspelen. Nico: „Dat stralen we ook uit op de Bühne. We doen het met zijn vijven, als er iemand uitvalt is dat gewoon weg.”

En doorzetter, dat moet je ook zijn. Voor het succes van 'In nije dei' was de band, onder verschillende namen, al twaalf jaar aan het sappelen tenslotte. En nu, na de verminderde populariteit, de tijdelijke stop en de veranderingen in de muziekeconomie, komt dat doorzettingsvermogen ook weer van pas.

Peter: „Dat ha wy allegearre wol, dat trochsetten. Dat is my de ôfrûne jierren wol opfallen. Der echt foar gean, net seure, trochgean. Huppakee.”

Nu Syb er een keer niet bij is, kunnen we eens vrij over hem praten. Want hij is, krullekop of niet, natuurlijk wel het gezicht van de band. Zozeer zelfs, dat in die dagen van roem en glamour de fotografen, cameraploegen en ander vreemd volk rustig de overige vier Kast-muzikanten opzij duwden, om maar het beste plaatje van Syb te scoren.

REMMEN

„Foarby Lemmer is der noch ien tankstasjon dêr't se my kenne”, zegt Sytse. Kees: „Ik word hier al amper herkend. Ik zou het niet willen, hoor. Loop je eens met Syb door de stad, zijn er de hele tijd lui die remmen en van alles schreeuwen. Hij maakt het altijd mee, wij alleen als we naast Syb lopen.”

„Soms wordt het onbeleefd, als mensen ons straal voorbij lopen en alleen Syb verwelkomen. Ik word bij feesttenten wel eens tegengehouden door de security, die niet wil geloven dat ik in De Kast zit. Ik heb nu maar een bandfoto bij me, zodat ik tenminste door kan rijden. Maar de eerste tien, twaalf jaar dat we aan het knokken waren zagen ze Syb ook niet staan, hoor. Toen werkten die krullen niet in zijn voordeel.”

En, roepen ze om het hardst, Syb werkt er even hard voor als de rest van de band. Niet dat, wat veel mensen denken, Syb de liedjes schrijft. Die staan stevast op aller naam, al is het wel zo dat de muzikale ideeën vaak bij een van de mannen ontspruiten. „Een tekst kun je samen schrijven”, zegt Kees, „daar kun je over praten. Muziek, dat geeft een heel ander proces in je hoofd, als je achter je instrument zit. Dat kan iemand die naast je zit nooit volgen.”

Maar de uitwerking is weer een collectief proces. „Met zijn allen dat liedje zo sterk mogelijk uit laten komen”, noemt Nico dat. Sytse: „Wa wit wie it krekt dy slidegitaar fan Peter, dy't fan 'In nije dei' in hit makke. Dat witst noait.”

DOORBRAAK

'In nije dei', live opgenomen in datzelfde Abe Lenstra-stadion, markeerde in 1997 de doorbraak en dat is nog altijd het ultieme Kast-nummer. Wie weet of dat ook gebeurd was als het nummer was verschenen onder zijn oorspronkelijke titel, 'Over en uit'? Henk Temming, producer destijds, wist zeker van niet. Hij hoefde maar een paar coupletten te horen of hij was gewonnen voor de Friese versie. „Ook al verstond hij er niets van. Geef me je hond, geef me je hert, geef me een jachtgeweer, zong hij mee.”

Terwijl de Nederlandstalige versie slechts voortleeft als demo-opname, maakte 'In nije dei' een ware zegetocht. „Benammen doe't wy it op de Uitmarkt yn Amsterdam spilen mei it Metropole Orkest”, zegt Sytse. „Dat waard ek op'e tillefyzje útstjoerd.” Wat niet betekende dat De Kast voortaan alles in het Fries deed, integendeel, op de nieuwe cd staan ook maar twee in de memmetaal. „'In nije dei' was wat dat betreft ook nieuw. Onze andere Friestalige singles werden heel matig ontvangen.’

Terug naar nu. De groep speelt weer regelmatig, en daarbij valt vooral het gemengde publiek op. In de gloriejaren schommelde dat zo tussen de tien en de tachtig, zeggen ze, en dat is nog steeds zo. „Maar toen stonden wij bekend als meidenband”, zegt Kees, „nu nemen mannen ons ook serieus.” Dat krijg je ervan als je ouder wordt. Nico is 38, Kees en Syb zijn beide 44, Sytse is 49 en Peter telt 51 lentes. „Mar ik bin krekt dottere, en ik rook net mear. Ik fjil my better as ea, ik spylje ek feller.” Sytse bekent voorzichtig dat hij de frets van zijn basgitaar zonder bril zo goed niet meer ziet. Peter: „Mar as wy foar in jong publyk spylje, moat de bril dochs mar ôf.”

Op zulke minieme fysieke ongemakken na, zien ze eigenlijk vooral voordelen aan het klimmen der jaren. Over wat er in het verleden in zakelijk opzicht allemaal mis is gegaan, en of ze in die jaren niet wat minder zwaar belast hadden moeten worden - ze winden zich er niet meer over op. „Moatst in aap nooit yn'e kont sjen”, zegt Peter dan. Druk maken, in de hartverzakende betekenis van het woord, is er sowieso niet meer bij. Nico: „Je kijkt heel anders tegen de dingen aan dan vroeger. Als er niets in de kleedkamer staat, haal ik tegenwoordig mijn schouders op. Het gaat nu om het plezier, om de kicks die we eruit halen.”